

Exam. Code : 103203

Subject Code : 1128

B.A./B.Sc. 3rd Semester

PHILOSOPHY

Opt. (ii) (Deductive Logic and Social Philosophy)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Attempt **ONE** question from each section A, B, C and D of the question paper and entire Section E.

SECTION—A

- I. Define Western Logic. Elaborate its nature and utility. 15
- II. Describe Law of Identity and Law of Contradiction in detail. 15

SECTION—B

- III. Discuss in detail the four-fold division of propositions. 15
- IV. Describe the square of opposition of propositions. 15

SECTION—C

- V. Elaborate the nature and scope of social philosophy. 15
- VI. Describe the relation between social philosophy and ethics. 15

SECTION—D

- VII. Describe organic and social contract theories about the origin of society. 15
- VIII. Discuss meaning and factors of social change. 15

SECTION—E

IX. Write short notes on :

- (i) Connotation
- (ii) Denotation
- (iii) Logic
- (iv) Contradiction
- (v) Contrary
- (vi) Importance of social philosophy
- (vii) Political science
- (viii) State
- (ix) Plato
- (x) Social philosophy.

4×10=40

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
ਭਾਗ ਹ ਸਾਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਭਾਗ—ਓ

- I. ਪੱਛਮੀ ਤਰਕ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
- II. ਤਦਰੂਪਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਭਾਵ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ਅ

- III. ਤਰਕ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਚੁਹਰੀ (four fold) ਵੰਡ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
- IV. ਤਰਕ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲਤਾ ਦੇ ਵਰਗ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ਏ

- V. ਸਮਾਜ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
- VI. ਸਮਾਜ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ਸ

- VII. ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬਾਰੇ ਆਂਗਿਕ (organic) ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝੌਤਾ (Social contract) ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15
- VIII. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ—ਹ

IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

- (i) ਪਦਾਂ ਦੇ ਗੁਣ (Connotation)
- (ii) ਪਦਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ (Denotation)
- (iii) ਤਰਕ-ਸ਼ਾਸਤਰ
- (iv) ਵਿਰੋਧਤਾ
- (v) ਵਿਪਰੀਤਤਾ
- (vi) ਸਮਾਜ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
- (vii) ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ
- (viii) ਰਾਜ
- (ix) ਪਲੇਟੋ
- (x) ਸਮਾਜ ਦਰਸ਼ਨ।

4×10=40

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਕ, ਖ, ਗ, ਏਂ ਘ ਮੇਂ ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ ਔਰ ਭਾਗ ਙ ਸਾਰਾ ਕਰਨਾ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

ਭਾਗ—ਕ

- I. ਪਞਿਚਮੀ ਤਰਕਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਂ। ਇਸਕੇ ਸਵਰੂਪ ਏਂ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। 15
- II. ਤਾਦਾਤਮਯ ਕਾ ਨਿਯਮ ਵਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਵ ਕੇ ਨਿਯਮ ਕਾ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ ਵਰ੍ਣਨ ਕੀਯੋ। 15

भाग-ख

- III. तर्क वाक्यों के चौहरे विभाजन की विस्तार से चर्चा करें। 15
IV. तर्क वाक्यों के प्रतिकूलता के वर्ग का वर्णन करें। 15

भाग-ग

- V. समाज दर्शन के स्वरूप एवं क्षेत्र की व्याख्या करें। 15
VI. समाज दर्शन एवं नीतिशास्त्र के आपसी संबंध का वर्णन करें। 15

भाग-घ

- VII. समाज की उत्पत्ती संबंधी आंगिक (organic) एवं सामाजिक समझौता (Social Contract) सिद्धांतों का वर्णन करें। 15
VIII. सामाजिक विकास के अर्थ एवं कारकों की चर्चा करें। 15

भाग-ङ

- IX. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखें :

- (i) पदों के गुण (Connotation)
- (ii) पदों की मात्रा (Denotation)
- (iii) तर्कशास्त्र
- (iv) विरोधता
- (v) विपरीतता
- (vi) समाज दर्शन का महत्व
- (vii) राजनीति विज्ञान
- (viii) राज्य
- (ix) प्लेटो
- (x) समाज दर्शन।

4×10=40